nemohou býti zkráceny na naléhavě důtklivém právu vyživovacím.

Rozh. nejv. soudu ze dne 27. února 1924 čj. R I 151/24-I.
R. v. z. s. Doležal.

Ochrana třetí osoby, která při exekuci vyklizovací tvrdí, že jí k vyklizovanému bytu přísluší samostatné právo nájemní nebo užívací.

I.

Vymáhající straně A. byla povolena proti povinnému B. exekuce vyklizením bytu, z něhož měl býti vyklizen též C. jako podnájemník povinného B. Na to podal C. na A. žalobu s tímto konečným návrhem: »Zjišťuje se nájemní právo žalující strany k bytu . . . . . ., žalovaná strana jest povinna toto uznati, exekuce č. j. . . . . ., pokud jest vedena na tento byt, prohlašuje se proti žalující straně za nepřípustnou a žalovaná strana jest povinna zaplatiti žalující straně útraty sporu do 14 dní pod exekucí.«

Exekuční okresní soud provedl některé důkazy a zamítl pak žalobu jednak proto, že vzal za prokázáno, že žalobce je pouze podnájemníkem strany povinné, jednak proto, že při exekuci vyklizením je žaloba podle § 37 ex. ř. nepřípustná.

Odvolací soud zrušil tento rozsudek pro kusost řízení, vyhradiv svému usnesení právomoc podle § 527 odst. 2 c. ř. s. a prohlásiv v důvodech, že běží o žalobu podle § 228 c. ř. s. a že žalobce má na brzkém zjištění sporného právního poměru právní zájem.

Nejvyšší soud vyhověl rekursu strany žalované, usnesení v odpor vzaté zrušil a uložil odvolacímu soudu, aby nehledě k svému zrušovacímu důvodu o odvolání žalobcovu znova jednal a rozhodl.

Odůvodnění: Dovolací soud nesdílí názor odvolacího soudu, že přítomná žaloba je žalobou určovací podle § 228 c. ř. s., pokud se žalobce domáhá zjištění, že mu přísluší právo nájemní k bytu, který v domě žalované obývá.

Z celého obsahu žaloby, jako vylučovací žaloby ještě v odvolacím spise označené a návrh na odklad exekuce obsahující, jest patrno, že žalobce předeslal první větu prosby žalobní: (»Zjišťuje se právo nájemní žalující strany k bytu«) pouze jako podstatný základ pro žalobní návrh, by zrušena byla exekuce, pokud jde o vyklizení sporného bytu.

Z hlediska pak § 228 c. ř. s. není žaloba tato jako určovací vůbec opodstatněna a zájem na okamžitém určení tvrzeného poměru nájemného nemůže býti odůvodněn poukazem na to, že na třetí osobu vedena jest exekuce k vynucení určitého jednání, neboť exekucí vedenou proti povinnému na vyklizení bytu nepředbíhá se řešení otázky, zda žalobci přísluší právo užívání onoho bytu na základě vlastního jeho práva. Proto podle bodu 141 instr. pro výk. org. má výkonný orgán, jestliže se třetí osoby při vnuceném vyklizování nemovitých věcí vzpírají výkonu, vyžádati si pokynu soudu.

Jediné pak tvrzení žalobní, že žaloba tato podává se proto, jelikož žalovaná strana nechce žalobci právo na onen byt uznati, nestačí k odůvodnění žaloby určovací, neboť pak by byla určovací žaloba přípustna vždy, když protistrana neuznává nároku odpůrcova.

Není proto třeba, aby byly prováděny důkazy o tom, že žalobce najal sporný byt od majitele domu a že je tedy v domě tom nájemníkem, a neměl býti rozsudek I. soudu z tohoto důvodu podle § 496 č. 2 a 3 c. ř. s. zrušen a doplnění nařízeno, naopak jest věcí odvolacího soudu, aby bez tohoto doplnění o odvolání žalobcově rozhodl.

Rozh. nejvyššího soudu ze dne 21. listopadu 1923, R II 439/23.

Na to odvolací soud rozsudek prvního soudu potvrdil avšak toliko z formálního důvodu, že totiž žaloba podle § 37 ex. ř. jest při exekuci vyklizovací nepřípustná.

II.

Potom bylo v exekuci ad I. uvedené pokračováno a výkonný orgán učinil zprávu, že strana povinná se již před podáním exekuční žádosti dobrovolně odstěhovala a že vyklizení domnělého podnájemníka C. provedeno nebylo, poněvadž tvrdí, že není podnájemníkem, nýbrž nájemníkem.

Na to exekuční soudce nařídil stání a zjistil výslechem účastníků, že otázka, zdali C. jest podnájemníkem či nájemníkem, je sporná, vydal usnesení, že se vyklizovací výkon proti C. nepřipouští.

Odůvodnění: Je sice pravda, že podle § 568 c. ř. s. jsou vyklizovací tituly exekuční vydané proti nájemníkovi vykonatelné také proti jeho podnájemníkovi, ale toto ustanovení předpokládá, že jde skutečně o podnájemníka. Poměr podnájemnický musí býti buďto mezi stranami nesporný

anebo musí býti exekučnímu soudci prokázán veřejnou listinou, neboť řízení exekuční je řízení čistě formální a nepřipouští žádných pochybností. Nebyl-li C. podnájemníkem strany povinné, pak se na něho nevztahuje ani § 568 c. ř. s.

Povahu práva C—ova k onomu bytu lze zde rozhodnouti jedině sporem. Běží jen o to, kdo má býti na pořad práva odkázán, zdali C., či vymáhající strana.

Exekuční právo musí dokázati ten, kdo za exekuci žádá, tedy strana vymáhající. Z toho plyne jako nezbytný logický důsledek, že, je-li pochybným poměr podnájemnický, musí tuto pochybnost odstraniti strana vymáhající.

Jsou nyní a ve velkých městech byly i před válkou časté případy, že jedna místnost je pronajata i několika rodinám současně a to zcela samostatně. Kam by to vedlo, kdyby exekuční titul, získaný proti jedné z nich, měl míti v zápětí vyklizení i všech ostatních! To by mohl snadno majitel domu, opatře si exekuční titul proti jednomu nájemníkovi, třebas s jeho souhlasem, vykliditi jedním rázem všecky partaje ze společného bytu. Odkazovati je snad na náhradu škody, bylo by plané, kdyby vyklizující strana byla nemajetná, bylo by nedostačující, protože žádná náhrada nemůže vyvážiti utrpení, býti bez přístřeší, a bylo by nemístné, protože nelze vháněti do nákladných a rozčilujících sporů toho, kdo k nim nezavdal žádné příčiny.

Proto plným právem nemá v podobných případech místo ani žaloba podle § 37 ex. ř., neboť ten, kdo není ani exekutem, ani podnájemníkem, musí býti ušetřen jakékoliv iniciativy právní, tedy i sporu excindačního.

Kdo exekuci vyklizovací vede, nechť své právo také v plném rozsahu prokáže. Pokud tak neučiní, nelze výkon exekuční připustiti.

Rekursní soud vyhověl stížnosti strany vymáhající, zrušil naříkané usnesení a uložil prvnímu soudu, aby v exekuci pokračoval.

Odůvodnění: První soudce nepřipouští výkon povolené exekuce proti C—ovi z toho důvodu, že je sporno, zda C., jehož se výkon exekuce dotýká, bydlí v domě jako nájemník, či podnájemník, a že otázka ta nemůže býti řešena v řízení exekučním, nýbrž v řízení sporném. Rekursní soud tento názor prvního soudu nesdílí.

V daném případě běží o řešení otázky, za jakých podmínek může třetí osoba způsobiti, aby výkon právoplatně povolené exekuce byl zastaven nebo odložen. V tomto ohledu dlužno

souhlasiti s názorem ve stížnosti projeveným, že exekuční řád nezná jiného ohledu na právo třetích osob, než případ §ů 37 a 42 č. 5 ex. ř. C. jako osoba třetí své domnělé právo nájemní, výkon exekuce prý nepřipouštějící, uplatňoval již sporem a byla jeho žaloba právoplatně zamítnuta. Již z toho důvodu je usnesení naříkané neopodstatněné. Ono je ale také i proto neospravedlněné, že skutečnost C—em během exekučního řízení tvrzená, že je v domě nájemcem, soudce exekučního neopravňuje k tomu, aby výkon povolené exekuce nepřipustil, jak to učinil první soudce.

Dovolacímu rekursu C—ovu nejvyšší soud vyhověl a usnesení rekursního soudu změnil v ten způsob, že obnovil usnesení soudu prvé stolice.

O důvodnění: Právní otázkou zůstává, je-li C. vůči právu, které je podle povolujícího exekučního usnesení na návrh vymáhající věřitelky a pro ni vymoženo, třetí osobou, čili nic, neboť vymáhající věřitelka mohla se i podle exekučního titulu i podle exekučního vyklizení domáhati nuceného vyklizení jenom proti svému dlužníku a jeho podnájemníkům (§ 568 c. ř. s.). Nesejde ani na tom, zdali není C. samostatným nájemníkem, nýbrž na tom, že popřel, že by byl podnájemníkem, takže na jeho vyklizení exekuční titul ve spojení s předpisem § 568 c. ř. s. nevystačí, nýbrž je k tomu zapotřebí nového exekučního titulu. Jinak by bylo lze nájemníka i za ochrany zákona ze dne 26. dubna 1923, č. 85 sb. zák. a nař. vykliditi s poukazem k § 568 c. ř. s. tvrzením, že je podnájemníkem, a on nemaje žaloby podle §u 37 ex. ř., byl by proti tomu bezbranným. Proto výkonný orgán správně upustil od výkonu exekuce proti C—ovi a soud první stolice právem tento postup schválil, když výkon exekuce také odepřel.

Rozh. nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 1924, R II 136/24.

III.

V domě A—ové v Brně bydlel její syn B. se svou manželkou C., dětmi, tchánem a tchýní, meškal však za svým povoláním stále v Praze a domů jenom občas dojížděl. Když mezi B. a C. došlo dne 11./2. 1924 k dobrovolnému rozvodu, podala A. na svého syna B. vyklizovací žalobu a on se nechal kontumačně odsouditi. Na základě tohoto rozsudku byla pak A—ové povolena proti B—ovi exekuce vyklizovací.

Na to oznámila C. písemným podáním exekučnímu soudu, že zde neběží o prekaristické používání bytu, nýbrž o skuteč-

ný poměr nájemní, že nájemnicí jest ona a nikoliv její rozvedený manžel B., činží že platila ona, jsouc za tím účelem svými rodiči financována, a doložila to činžovní knížkou, dovolavší se též řady svědků a žádala, aby exekuce vyklizovací, pokud by směřovala proti ní, byla zastavena.

Exekuční soudce nařídil rok k výslechu účastníků a zjistiv, že B. v bytě tom vůbec nebydlí, že výkon vyklizovací nesměřuje proti němu, nýbrž proti jeho rozvedené manželce C., že zde běží o poměr nájemní a že jest sporno, kdo vlastně nájemníkem je, zdali povinný B., či jeho rozvedená manželka C., odepřel proti C—ové vyklizovací výkon.

Rekursní soud změnil toto usnesení v ten smysl, že zamítl návrh C—ové, manželky povinného, na odložení případně zrušení exekuce.

Odůvodnění: Podle exekučního titulu byl uznán dlužník B. povinným, aby vyklidil byt. C. je proto v tomto exekučním řízení osobou třetí. Takovým osobám, jichž majetkové zájmy mohou býti ohroženy výkonem exekuce proti povinné straně, poskytuje exekuční řád ochranu jen žalobou vytčenou v § 37 ex. ř., domáhající se nepřípustnosti exekuce, s níž lze podle § 42, čís. 5 ex. ř. spojiti i návrh na odložení exekuce.

Nelze proto vyhověti návrhu C—ové, aby při výkonu exekuce proti dlužníkovi B—ovi bylo přihlíženo k jejímu spornému nájemnímu právu, ježto o tom nelze rozhodovati v řízení exekučním.

Dovolacímu rekursu C—ové nejvyšší soud vyhověl a usnesení soudu rekursního změnil v ten rozum, že obnovil usnesení prvého soudu.

Odůvodnění: Exekuce není vedena v tomto případě na »předmět«, t. j. na nemovitost nebo nějaké právo, nýbrž jen k vynucení jednání dlužníka, totiž k vyklizení bytu. V takovém případě nelze odporovati exekuci podle § 37 ex. ř. (srov. rozh. č. 324 sb. nejv. s.).

Návrh stěžovatelky nečelil proti povolení exekuce proti povinnému B—ovi, nýbrž proti výkonu této povolené exekuce v tom způsobu, by byla zároveň vyklizena jeho rozvedená manželka-stěžovatelka s rodiči s ní v bytě bydlícími. Svůj návrh opřela o tvrzení, že je s manželem již od 11. února 1924 dobrovolně soudně rozvedena, že její manžel od té doby v bytě nebydlí, a že ona byt již dříve platila a platí a ona je v nájemním poměru, nikoli manžel.

Exekuční titul vyklizovací čelí jen proti B—ovi, manželu

stěžovatelky, a pouze proti němu byla též povolena vyklizovací exekuce. Je nesporno, že manželství povinného a stěžovatelky bylo dnem 11. února 1924 dobrovolně soudně rozvedeno a že B. od rozvodu v bytě, který má býti vyklizen, nebydlí. V době podání vyklizovacího návrhu, t. j. dne 23. února 1924 bylo manželství tedy již rozvedeno a stěžovatelka nebyla více členem domácnosti povinného, pročež se exekuční titul na ni více nevztahoval a vyklizovací výkon nemohl proto též proti ní býti proveden.

Důvodnému dovolacímu rekursu bylo proto vyhověno a obnoveno usnesení prvého soudu.

Rozh. nejv. soudu z 11. června 1924, R II 197/24.

Z těchto provedených případů plynou tedy tyto zásady:

I. Osobě třetí, která tvrdí, že není podnájemníkem nebo členem domácnosti povinného, nýbrž, že je ve vyklizovaném bytě nájemníkem nebo vůbec užívatelem na základě samostatného práva, nepřísluší ani žaloba podle § 37 ex. ř. ani žaloba určovací podle § 228 c. ř. s.

II. Osoba taková musí své právo ohlásiti buďto při výkonu exekuce vyklizovací vůči výkonnému orgánu, anebo ještě před výkonem exekučnímu soudu.

Výkonný orgán nesmí v takovém případě podle bodu 141 instrukce pro výkonné orgány osobu třetí, která se vyklizení vzpírá, vykliditi, nýbrž musí si vyžádati pokynu soudu.

III. Exekuční soud nařídí v takovém případě rok k výslechu účastníků a zjistě, že je právní poměr třetí osoby k vyklizovanému bytu sporný, odepře vůči ní vyklizovací výkon.

Dr. Vladimír Jeřábek.

Ručení vymáhajícího věřitele při vedení exekuce. Věřitel odpovídá toliko za nepoctivost, vedl-li exekuci tak, že zasažena byla cizí práva, když o nich věděl nebo věděti musil.

Žalobkyně domáhala se škody způsobené jí tím, že při výkonu zajišťovací exekuce proti třetí osobě bylo zabaveno nákladní auto a dáno v uschování u špeditéra, ona pak musila při rozvážení zboží používati koní.

Žaloba byla zamítnuta ve všech instancích, nejvyšším soudem z těchto důvodů:

Dovolatelce nelze přisvědčiti, že by v pouhém podání návrhu na zabavení a uschování auta o sobě bylo lze spatřiti čin